

ÖĞRENCİ ASKERLERİN SOSYAL GÜVENLİK VE EMEKLİLİK HAKLARI RAPORU

KONU: Darbe-zede öğrenci askerlerin sosyal güvenlik statüleri gerekçesiyle Geçici 32nci maddeden yararlandırılmamalarının yarattığı haksızlığın değerlendirilmesi

6191 sayılı Kanun ile 926 sayılı TSK Personel Kanununa eklenen ve kamuoyunda “Darbe-zede Asker Kanunu” olarak bilinen geçici 32.maddeden yararlanmak için başvuran 12 Mart 1971 döneminde ve 12 Eylül 1980 darbesi hazırlık dönemi ve darbe sonrası süreçlerde düşünceleri sebebiyle TSK’dan ilişkisi kesilen yaklaşık 550 öğrenci askerinin başvuruları yasa kapsamı dışında oldukları gerekçesiyle reddedilmiştir.

Bu ayrımcılığın giderilmesi için öğrenci askerlerin sosyal güvenlik statülerinin belirlendiği yasa maddelerini bir kez daha vurgulamak gereğini duymaktayız.

926 Sayılı TSK Personel Kanunu 8.maddesinde “ Subayların, astsubayların ve askeri öğrencilerin özel kanununda yazılı belli şartlar içinde emeklilik hakları vardır.” denilerek askeri öğrencilerin de emeklilik hakkı olduğu belirtilmektedir.

Emeklilikle ilgili özel kanun olan 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu’na göre:

- Harp Okulları, Fakülte ve Yüksekokullarda TSK hesabına okuyan ve Astsubay Meslek Yüksekokulu öğrencileri emekli sandığına tabidir. (5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu md.12)
- Harp Okulu öğrencilerinin emekli keseneğine esas olacak primleri Teğmen maaşı üzerinden kurumları tarafından ödenir. (5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu md.15)
- Bu okulları tamamlayamayan ayrılanların buralarda geçen öğrenim ve eğitim müddetleri fiilî hizmet müddeti sayılmaz. (5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu md.31)

Görüldüğü gibi, Harp Okullarında okuyan askeri öğrencilerin emeklilik yönünden 5434 Sayılı Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine tabi oldukları açıktır.

Bu açıklık vardır, ama okullarını tamamlamadan idari kararlarla ilişkileri kesilen öğrencilerin emeklilik kesenekleri 31.maddeye göre emekliliklerine sayılmamakta ve hazineye devredilmektedir denilebilecektir. İlgili yasa

maddesinde 'ilişği kesilenlerin' ya da 'çıkarılanların' ifadesinin olmadığını, 'ayrılanların' ifadesinin olduğu görülmektedir. Yine 'ayrılmak' ifadesi kendi isteği ile yapılan bir fiili (istifayı) tanımlarken, 'idari kararla ilişik kesme' ise, kendi isteği dışında çıkarılmayı ifade eder. Yasa ve hukuk normları bakımından bu farkı dikkatlere sunmakla yetineceğiz ve 31.maddenin çıkarılanları da kapsadığı üzerinden değerlendirmemizi yapacağız. Dolayısıyla 31.madde adaletsiz de olsa bağlayıcı bir hükümdür. Ancak aşağıda yer verdiğimiz Geçici 32.madde hükümleri, bu maddenin darbeze de öğrenci askerlere uygulanmasının mümkün olmadığını göstermektedir.

Geçici 32.maddenin ilgili hükümleri;

"a) Bu kişilerin ilişiklerinin kesildiği tarihten bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar geçen süreleri Türk Silahlı Kuvvetlerinde geçmiş kabul edilir"

ı) Bu kişilerin sicil dosyalarında yer alan, Türk Silahlı Kuvvetlerinden ilişiklerinin kesilmesine esas tüm bilgi ve belgeler, herhangi bir müracaat aranmaksızın hükümsüz sayılarak dosyalarından çıkarılır ve herhangi bir işleme esas alınmazlar." şeklindedir.

Gerek 5434 sayılı Emekli Sandığı Kanununun, (esas olarak 5434 sayılı kanundan söz edip 5510 sayılı Kanun maddeleri üzerinde durmamızın sebebi 12 Mart 1971 ve 12 Eylül 1980 dönemlerinde 5434 sayılı kanunun geçerli olmasındandır) gerekse Geçici 32.madde hükümlerinin ve ayrımcı olmamanın gereğini özetle vurgulamak gerekirse;

- 31.madde olağan durumlarda geçerli olup, olağanüstü durumlar için aynen uygulanamaz.
- Örneğin, kaza sonucu malul olan ve subay olamayan Harp Okulu öğrencisine emekli maaşı bağlanmaktadır.

Nitekim malulen emekli maaşı alan eski Harp Okulu öğrencisinin üstünden ana ve babasının sağlık yardımı almasının kesilmesi üzerine yargı, Harp Okulu öğrencilerinin 5434 Sayılı Kanuna göre emekli olma hakları olduğunu ifade ederek " *hangi muvazzaf statünün (subay, astsubay) öğrencisi ise sanki o statüden emekli olmuş gibi addedilerek, tabi olacağı bu konumdaki kişilerin sahip olduğu sağlıkla ilgili haklara aynen kavuşmuş olacaktır*" hükmü vermiştir. (AYİM 2.D. Karar Tarihi: 27.02.1991, Karar No: 90/78 E. , Karar No: 91/98K)

- Haksız ve hukuksuz ilişik kesme işlemi malullük gibi olağanüstü bir durumdur.
- Bu genel durumun dışında ve esas olarak; Geçici 32.madde, ilişik kesme işlemi yok hükmünde görmekte ve olağanüstü bir haksızlığı, hukuksuzluğu gidermektedir.

• 32.madde tüm sonuçlarıyla birlikte ilişik kesme işlemini hükümsüz kılmaktadır. Darbeze askerleri ilişikleri kesilmemiş hale getirmektedir. Yasa ile ilişigi kesilen öğrenci askerler ilişigi kesilmemiş hale geldikleri için, İlişigi kesilmiş olanlara dair hüküm içeren Emekli Sandığı Kanunu 31.maddesi hükümlerinin dışına çıkmaktadırlar.

• Dolayısıyla, darbeze öğrenci askerlerin mağduriyetlerinin giderilerek emeklilik haklarının iadesi için Emekli Sandığı Kanununun ilgili 31.maddesinin değiştirilmesi gerekmektedir.

• 32.maddeden yararlanmak için başvuran muvazzaf asker Teğmen'in başvurusu kabul edilmiş, hiç ilişigi kesilmemiş kabul edilerek eksik primleri kurumunca ödenerek kıdemli albay kademesinden emekli edilmiştir.

• Yasa, ilişigi kesildiği günden yasanın çıktığı güne kadar geçen sürenin TSK'de geçmiş sayılacağını belirtmektedir. Aynı şekilde haksız ve hukuksuz olarak ilişigi kesilmiş öğrencileri de kapsayan yasa, subay ve astsubaylar gibi askeri öğrencileri de atılmamış gibi muameleye tabi tutarak, subaylar ve astsubaylar gibi emsallerine göre eşit hak tesisine cevaz vermektedir.

Sonuç:

Öğrenci askerler, subay ve astsubaylar gibi Emekli Sandığı Kanunu'na tabidirler. **Hangi muvazzaf (subay, astsubay) statünün öğrencisi iseler o statüden emekli olma hakları vardır.** Muvazzaf askerlerle birlikte aynı idare tarafından, aynı gerekçelerle haksız ve hukuksuz olarak ilişikleri kesilmiştir. Muvazzaf askerlere göre çok daha fazla mağdur edilmişlerdir.

Siyasi irade ve Yasama Organı T.B.M.M; Geçici 32nci maddenin açık olmamasından dolayı aleyhlerine yorumlanmasıyla başvuruları reddedilen asker öğrencilerin de, ilişik kesme işlemlerini yok hükmünde gören yeni bir yasa tesisıyla 32.madde ile getirilen haklarını iade etmelidir.